

CVE TJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,

mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevick.

Vsečina 9 zvezka.

- Sredi križev pot. 257
Življenje sv. Marijete Kortonske. 261
XXII. pogl. Razni nauki. 265
Življenje častiljivega brata Petra Bardesija. 269
13. pogl. Br. Peter od Boga obdarovan. 270
14. pogl. Brata Petra sveta smert. 277
Kako naj se obnašajo ndje tretjega reda. V. Pri pozdravljanju. 279
Zgled prave krščanske žene, ali kratko življenje. 283
bl. Pavle Gambare, vdove tretjega reda. 284
Frančiškanski misijoni. (Konec). 286
Skrivnostno breknanje duše popolnoma vdane v voljo božjo. 287
Raztresenost v molitvi. 288
Petrova barčica. 289
O posvabnem veselju. 290
Priporočilo v molitev. 291
Zahvala za vslišano molitev. 292
Odgovor na vprašanje glede časa odpustkov. 293

VI-GORICI

Hilarijanska tiskarna.

1899

Izhaja v nedoločenih obrokih. Velja cel tečaj (12 zvezkov) 70 kr.

Gli Slavi ed i Papi. Pel Sac. Giovanni Marković, Dottore di Teol. per nomina di S. S. il Papa Leone XIII. Parte prima. — Vol. I (XLIII + 412 str.) Parte seconda. — Vol. II. (633 str.) Zagabria, Officina della Società Tipografica (Dionička tiskara) 1897.

To jako interesantno učeno delo dalmatinskega frančiškana p. Ivana Markovića v Sinju priporočamo vsem izobraženim Slovencem, ki umejo italijanski jezik, zlasti je neobhodno potrebna tistim, ki iščejo prav poznati razmere mej rimsko-katoliško in ločeno vshodno cerkvijo. Ako smo prav poizvedeli stane, v „dionički tiskari“ v Zagrebu 5 gl. 50 kr., neposredno od pisatelja pa bi se vtegnilo dobiti za 4 gl.

Manuale per i Religiosi conversi d'ambo i sessi del P. Ludgero Leonard, Benedettino della Congregazione di Beuron. Versione dall'originale tedesco per il P. Giacinto Repič M. O. della Prov. francescana di S. Girolamo in Dalmazia. S. M. degli Angeli. Tipografia della Porziuncola 1897. — To lepo knjižico našega ljubega dobrega sotrudnika posebno priporočamo začetnikom v italijanščini, ker jim jo bo jako lahko umeti. Dobi se iz frančiškanskega samostana v Kopru (Capodistria) zdaj po znižani ceni 35 kr. poštne prosto.

Pot v nebesa ali življenja udov tretjega reda sv. Frančiška Serafinskega, ki med svetom živijo. Spisal O. Nikolaj Meznarič, frančiškan pri sv. Trojici v Slov. Goricah. Peti pomnoženi natis. V Ljubljani 1899. Založila „Katoliška Bukvarna“. — Ta jako priljubljena knjiga stane v usnje vezana 90 kr. sè zlato obrezo 1 gl. 20 kr.

Sv. Frančiška Saleškega **Filoteja** ali navod k bogoljubnemu življenju. Po izvirniku poslovenil Anton Kržič. V Ljubljani 1899. Založila „Katoliška Bukvarna“. — Slavno delo sv. Frančiška Saleškega ne potrebuje naše hvale. Nova prestava gosp. Kržiča pa bo brez dvojbe mnogo pripomogla, da se mej našim pobožnim narodom bolj in bolj razširi. Cena v usnje vezani knjigi je 90 kr., sè zlati obrezo 1 gl. 20 kr.

Jeruzalemsko romanje (Prvo splošno avstrijsko jubilejno romanje v sveto deželo.) Spisal Jožef Zidanšek, profesor na kn. šk. lavantinskem bogoslovnem učilišču. V Mariboru 1899. Založil pisatelj; tiskala tiskarna sv. Cirila. — Čez 200 strani obsegajoča knjiga s podobami, dobiva se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, mehko vezana po 40 kr., trdo po 50 kr. in v platnu po 65 kr. (pri vseh s poštnino vred). Čisti dohodek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Priporočamo!

Slovenski pravopis. Sestavil Fr. Levčec, e. kr. profesor itd. (Dalje). Iz povedanega je očitno, kaj je misliti o tem, kar piše prof. Perušek na str. 7: „Kdor ni povsem slep, mora vendar uvideti, ako je edino pravilna oblika „bravec, igravec, morivec“, da je edino pravilna oblika tudi „tkavec, pismoznavec, rivec, gnivec.“ Se enkrat ponavljam, jezik brez vzroka ne pozna nobenih izjem.“

Prav gotovo, brez vzroka ni prav ničesar razen edini Bog. Tudi izjeme, ki jih pozna vsaki jezik več ali menj, morajo imeti vsaka svoj vzrok, le da učenjaki ne vedo vselej zanj. Kaj je vzrok, da se v naši slovenščini nekatere besede končavajo na -avec, -ivec, druge na -alec, -ilec, pa nam ni neznano in prepričali smo se, da je naš stari pravopis v tem tudi etimologično pravi, novi, ki ga brani prof. Perušek, pa etimologično napačen. Nočemo pa prezirati, da tudi prof. Perušek proti koncu svoje razprave imena na -avec in -ivec, izpeljana iz verbalnih adjektivov na -av in -iv, popolnoma priznava, ter celo z nekakim zmagoslavnim *εἰρηνα* sklepa: „Slovenci torej inajo v dvojnem načinu izvajanja izvrstno sredstvo, da v izvedenkah zaznamenujejo posebe lastnost in dejanost, na pr. „igrálec“ der

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XVII. tečaj.

V Gorici, 1899.

IX. zvezek.

Sv. križev pot.

Najlepših in najkoristniših pobožnosti ena je pač pobožnost sv. križvega pota. Hvala Bogu, da se je le-ta tudi po naših krajih razširila in se še širi. Z veseljem se mora priznati, da se dobe celo kristijani, posebno dobri tretjeredniki, ki molijo sv. križev pot ne le nedelje v postu, temuč vsako nedeljo in vsaki praznik mej letom, da, še celo mej tjednom keterikrat, če jim dolžnosti to dopuščajo. Bodi si res, da je ta ali oni mej tem svetim opraviom raztresen in merzel; ali tudi to je res, da jih je mnogo, ki spodbudno in z velikim dušnim pridom opravljajo to pobožnost, in da jih bo še več tacih, posebno mej našimi dragimi bravci, k temu naj koliker toliko pripomorejo naslednje verstice.

Kaj pa je prav za prav to: križev pot opravljati, moliti? Pač z Marijo in sv. Janezom spremljati Jezusa na njegovem potu od Piljata do groba, z Gospodovim zadoščenjem lastno kesanje in stud nad grehi družiti in na ta način nebeskega Očeta vsmljenje dobiti in milost njegovo pridobivati. Križev pot moliti se pravi obiskovati šolo božjega Učenika in se pri njem samem učiti ponižnosti in poterpežljivosti, pri Jezusu se učiti slabo z dobrim povračevati, vnet biti za čast božjo, za zveličanje lastne

duše in duš bližnjih. Pobožnost sv. križevega pota opravljati je toliko — kaker sto in stoletna skušnja poterjuje — ko zajemati iz nevsehljivega studenca milosti, razsvetljenje in tolažbo, moč v vsakem boju za zveličanje, pogum v zapuščenosti, z eno besedo, zajemati milosti, eno večjo od druge — in pri vsem tem še ne vpoštevamo množice odpustkov, ki jih deli sv. Cerkev za to molitev. To je tedaj molitev sv. križevega pota. Dragi bravec, ali si moreš misliti kaj bolj opravičenega, kaker da ljubemu Odrešeniku dajemo ta dokaz hvaležnosti, da se vsaj pobožno spominjamo terpljenja, ki je je za nas prestal, na zadnjem potu, ki ga je za nas prehodil v svojem zemeljskem življenju? In slednjič, ker smo vbogi otroci Evini vsi več ali menj obloženi s križi, kaj nas more bolj tolažiti, kaj nam večji pogum dajati ter nas spodbujati k vstrajnosti na težkem potu tega življenja kaker ravno večkratno obiskovanje Jezusa našega Gospoda na njegovem križevem potu?

Opravilo sv. križevega pota pa tudi ni nič težavnega. Zakaj posebnih molitev, ki bi se morale pri vsaki postaji (štacijonu) opravljati, sv. Cerkev ni odločila; jedro te pobožnosti je premišljevanje terpljenja, ki ti ga podobe kažejo. Spomniš se, kar se je tukaj zgodilo, obudiš dejanje vere ali upanja, ljubezni, kesanja ali hvaležnosti. Če imaš več časa, je zelo koristno, če pred vsako postajo zdihneš: „Molimo te, o Kristus, in te hvalimo, ker si sè svojim križem svet odrešil“, potem poglej na podobi, kaj se je zgodilo na tej ali tej postaji, in moli „oče naš, češčena Marija, čast bodi“ s pristavkom: „Vsmili se nas, o Gospod, vsmili se nas!“

V svetem pismu beremo: Pred molitvijo pripravi svojo dušo (Sirah 18, 23.) To velja tudi o molitvi sv. križevega pota. Zato je potrebno poprej se duhovno zbrati: n. pr. mej potjo, ko greš v cerkev, ali sploh tjakaj, kjer je križev pot; pomisli, kam greš, kaj namerjaš, prosi Gospoda za zbranost mej sv. križevim potom z besedami prelepe pesni: „Jezus, daj, da tvoje rane nas presunejo kristijane, ki si Jagnje jih prestal, grehe zbrisal, milost dal.“

Če si dragi bravec, izmej tistih, ki večkrat mej tjednom opravljajo sv. križev pot, ti morda vstrežemo, ako ti nazuanimo nekoliko misli, ki ti bodo mogle mej to pobožnostjo vodnice biti posamezne dni v tjednu.

Začniva z nedeljo! Ko moliš v nedeljo sv. križev pot, misli zlasti na to, kako popolnoma prostovoljno, brez našega zaslужenja, edinole iz neskončne ljubezni in iz brezmejnega vsmiljenja je hodil Gospod to pot, in sicer iz neskončne ljubezni do

vsacega posebej, tedaj tudi, ker je prav posebno tudi tebe ljubil. In kako si ga do zdaj ti ljubil?... kako ga hočeš v prihodnje ljubiti? Odgovori si na ta vprašanja in prosi ga, da ti vlije v serce ljubezen.

Keder moliš v p o n e d e l j e k sv. križev pot, si postavi pred oči nezapopadljivo ponižnost, s katero je Gospod vse terpel. Jmel se je za namestnika vseh grešnikov, tudi tebe, in za klavno daritev božje pravičnosti. Zato se je sodil za vrednega vsega bridkega terpljenja in sramotenja ter ni tožil, temuč vse voljno prenašal. Na to misli, in kako bi zaslužil prav za prav ti sam vse to preterpeti in to ne enkrat, mariveč tisočkrat, in pri tem se sramuj, da si tako častiželjen, da se tako bojiš vsake zopernosti in vsega poniževanja — prosi torej prave, poterpežljive, poslušne, prisanesljive ponižnosti.

V t o r e k se mej sv. križevim potom posebno spominjaj terpljenja, ki ga je prestal Gospod na svojem presvetem telesu. Kar prva postaja ti ga kaže vsega razbičanega in s ternjem kronanega stoječega pred Pilatom; vsaka sledečih postaj ti kaže novo terpljenje njegovega presvetega telesa. In glej, vse to je prestal, da bi tudi za tvoje grehe zadostil. Zato naj se ti studijo, obžaluj jih in glej, da bo to tvoje kesanje resnično; ob enem prosi in zdihtuj v svojem sercu za milost, da bi mogel v prihodnje svoje križe prenašati sè spokornim duhom.

V s r e d o imej pred očmi čudovito poterpežljivost in vdanost, ki jih je Jezus kazal mej vsem svojim britkim terpljenjem; glej, kako se da kaker krotko jagnje v mesnico peljati in ne odpre ust, da bi tožil! Poslušaj, kako govori v svojem sercu: „Ne moja volja, Oče, temuč tvoja naj se zgodi“, kako vse svoje terpljenje daruje za-te nebeškemu Očetu. Primerjaj svoje prenašanje terpljenja z Jezusovim. In kedo si ti, in kedo je on? Ponižno priznaj in obtoži se svoje nepoterpežljivosti in tesnoserčnosti, delaj dobre sklepe in prosi za milost, da bi se mogel tudi po njih ravhati.

V č e t e r t e k pogleduj pri vsakem štacijonu v presveto Jezusovo serce in premišluj neskončno Gospodovo ljubezen do njegovih serditih sovražnikov; kako želi tudi le-teh zveličanje, kako jih ima za orodje v rokah nebeskega Očeta, ki mu po sovražnikih daje priložnost zadostiti božji pravici in ob enem tebi pridobiti večno slavo. Kar je govoril na križu glasno, to govor tiho v svojem sercu vsak trenutek svojega terpljenja: „Oče, od-

pusti jim!“ Mej takim premišljevanjem boš hote ali nehotе tudi na-se obrnil svoj pogled, sram se bo tvoje prevelike občutljivosti pri najmanjši zopernosti, „zanaprej“ boš sklenil, „te hočem, mili Jezus, s tvojo milostjo posnemati in ljubiti svoje neprijatelje.“

V petek se spomni, če vže ne pri vsaki postaji, vsaj pri neketerih, za katero versto grehov zadostuje Gospod s terpljenjem, ki ga vidiš na podobi: n. pr. pri prvi za napačni strah pred ljudmi, prederzno sodbo; pri drugi: za godernjanje zoper božjo previdnost, ki ti je naložila kak križ; pri tretji: za nečimernost, zaupanje v samega sebe; pri četrti postaji: za neljubeznjivost in napačno ljubezen starišev do otrok in nasprotno; pri peti: za pomanjkanje ljubezni do bližnjega; pri šesti za želje po zločnosti; pri sedmi, osmi in deveti: za pomanjkanje resne spokornosti, kesanja in terdnega sklepa pri sv. spovedi, odtod toliko zopetnih padcev v greh; pri deseti postaji: za hrepenjenje po vživanju in skopost; pri enajsti: za nečistost; pri dvanajsti: za vse tvoje grehe, posebno smertne. Pri trinajsti in štirinajsti postaji terpi Gospod po sv. Janezu, Mariji Magdaleni, Nikodemu; zakaj njih žalost in terpljenje je že naprej občutil, vsaj misliti si moremo to, za nespoštljivost do najsvetejšega zakramenta in malomarnost do njegove sv. Cerkve. Obžaluj te grehe in studijo naj se ti, ker je nedolžni Jezus toliko prestal, da je za-nje zadosti storil.

V soboto naj te vodi mej obiskovanjem posameznih stacijonov misel, kako si je pridobil Gospod s tem terpljenjem neskončno zasluženje, ki je tudi tvoja lastnina; pri tem premišljevanju obudi neomajljivo zaupanje, da boš dobil dosti za zveličanje potrebnih in koristnih milosti, če le prosiš za-nje in jih po lastnem zadolženju ne zanemariš.

Ali pa premišljaj pri vsakem Gospodoven terpljenji bolečine materinega Marijinega serca ter se vteruj v ljubezni in sinovskem zaupanju na Marijo.

To so, dragi bravec, neketere misli, ki naj te spremljajo mej obiskovanjem sv. križevega pota. Pa ne le, ko vresnici opravljaš križev pot, tudi pri vsakdanjih svojih opravilih se včasih zatopi v to premišljevanje ter opravlja nekak duhovni križev pot; če boš hodil za Gospodom po poti njegovega terpljenja, blager ti! ta pot bo za-te enkrat lepa, gladka steza, ki te bo pripeljala v presrečno nebeško domovino.

Življenje sv. Marjete Kortonske.

P. A. M.

XXII. POGLAVJE.

Razni nauki glede sv. obhajila.

Sv. Marjeta je pristopala na povabilo Kristusa samega skoraj vsaki dan k sv. obhajilu. Da bi pa nikedar ne pozabila svoje grešnosti in morebiti tudi, da bi drugim pokazala, da je nevredna tako nezmerno velike milosti, je včasih izostala od mize Gospodove, posebno o petkih, ko se je hotela zderžati nebeške in pozemeljske jedi. Toda Gospod ji je dal razumeti, da se je on ravno ta dan s svojo ljubeznijo najserčnejše sklenil s človeškim rodom ter ga objel s svojimi razprostertimi rokami. Pritožil se je tudi čez mnogo duhovnikov, ki ga vsaki dan pri sv. maši derže v rokah in vender tako malo ljubijo. Serce je bolelo sv. služabnico božjo pri tej tožbi in vsa se je tresla od strahu, da bi tudi ona morebiti keterikrat nevredno prejela presveto Rešnje Telo. Toda Gospod jo je pomiril in blagoslovil. Drugikrat se je pritožil nad toliko kristijani, ki prav kakor Judeži pristopajo k mizi Gospodovi; Marjeto pa, ki se je zarad njega vsemu odpovedala in vboga postala, je potolažil s tem, da ji je obljubil velike milosti. Blagoslovil jo je in obljubil tako velike reči, da jih ona celo svojemu spovedniku ni hotela razodeti.

Mej osmino sv. Lavrencija je Marjeta veliko sladkost vživala pri sv. obhajilu in Gospod ji je dovolil vsaki dan prejeti sv. obhajilo. Prav ljubeznjivo jo je nagovoril: „Ti si moja stvar in jaz tvoj stvarnik; ti si hči in jaz oče; ti si izvoljena in jaz izvoljeni, ki si ga pred vsemi izvolila. Jaz sem tvoj Gospod in te ne imenujem deklo, temuč tovarišico. Po meni si postala bela v nedolžnosti in erdeča v goreči ljubezni. Ne boj se torej vsak dan me sprejeti, ko si v ponižnosti in pobožnosti kraj miru pripravila v svoji duši.“ Ko je bila enkrat po sv. obhajilu s prečudnim veseljem napolnjena, in je vskliknila: „V sladkosti Najvišjega sem in čutim veselje raja“, je Gospod zopet rekel: „Zakaj bi me tedaj ne prejela vsaki dan, ko jaz v tebi najdem prijeten kraj miru?“

Tri in dvajseto nedeljo po binkošti se je Gospod pritožil čez mnoge hudobne kristijane ter rekel: „Tako me žalijo, da bi,

ke bi bilo to mogoče, glasno jokal mej tem, ko oni stopajo k sv. obhajilu, zaradi studa nad njih grehi. Nevredno me prejemajo in vnovič križajo. Bolj grenjak kelih mi ponujajo, kaker so mi ga ponudili judje. Spominjaj se na to: Kaker sem dovolil, da me je stari sovražnik zgrabil, nesel v sv. mesto in na visoko goro, tako me tudi zdaj žalijo tisti, ki me nevredno prejemajo in brez spoštovanja z menoj ravnajo.“ Na to ji je zapovedal, naj pove bratu Junti, da naj skerbno presoja posvetne ljudi, ki hočejo pristopiti k sv. obhajilu, in ostro naj tirja od njih, da naj spolnjujejo njegove zapovedi in ne bodo nečimerni in radovedni.

Njej sami pa je, kaker vže večkrat, tudi zdaj naznanil: „Pripravi se k terpljenju, ker mnogi te bodo pričeli zaničevati. To zaničevanje bo tebi kot marterništvo prišteto. V strahu, da bi me razžalila, se ti bo majhino terpljenje zdelo zelo veliko. Pa brez strahu bodi, moja hči, moja sestra, moja tovarišica, ko ne boš več okušala tako velike tolažbe. Ti boš pred svetom bolj zaničevana, milost bo pa za te bolj vterjena.“

Božični praznik jo je Gospod vprašal, katero milost si prosi. Odgovorila je: „Gospod, le to, da te ne razžalim.“ Gospodu se je dopadel ta odgovor in je rekel: „Ti si moja dekla zavoljo tvojega dolga, moja služabnica zavoljo tvoje pokore, moja sestra zavoljo stanu milosti, moja hči zavoljo zastave večnega zveličanja.“ Ne dolgo potem je slišala Marjeta iz bližnje cerkve glas zvončka k povzdigovanju. To znamenje je napravilo na njo tak vtisek, da se je zameknila. V tem stanu je videla Jezusa v rokah mašnika, kot prečudno lepega dečka, bolj belega kot sneg in oblečenega v zlato; teda roke, ki so ga vzdigovale, so bile črne kot ogelje. Polna serčnega sočutja je zaklicala: „Vsmiljenje, vsmiljenje, vsmiljenje za te grozne roke, da bi bile po tvoji milosti in odpuščanju očiščene.“ In glej, neskončno vsmiljeni je vslušal njeno prošnjo ter rekel: „Ta duhovnik, za keterega si vsmiljenja prosila, naj se skerbno pripravi za skesano pokoro, ako hoče vsmiljenje doseči.“

Ko je zopet prišla k zavesti, je pričela moliti „Oče naš,“ pa zavoljo prevelike notranje sladkosti ni mogla več zmoliti, kaker do besed „keteri si v nebesih“, čeravno je molitev ponavljala do večera. Na praznik Marijinega očiščevanja je zelo hrepenela po sv. obhajilu, pa ob enem si je očitala, da je popolnoma nevredna pred Bogom tolike milosti. Na vse mogoče načine se je trudil njen spovednik, da jo potolaži, ter ji je zapovedal, naj precej po

sv. spovedi pristopi k sv. obhajilu. Zavžila je sicer nebeško jed, ali vender se ni mogla znebiti hudega strahu. Jokala in zdihovala je neprenehoma, dokler se je ni Gospod vsmilil ter ji razodel razne milosti in druge čudovite reči. Rekel ji je: „Imenuješ se golo vseh čednosti in jaz ti povem, da si s čednostmi okrašena. Imenuješ se vbogo, ker meniš, da mene nimaš, ali jaz sem te obogatil z neskončnim zakladom. O hči, v kateri sem našel kraj miru, jaz te ne imenujem vertno lilijo, temuč poljsko lilijo, ker boš razširjala duh, ki ga bodo čutili tudi tisti, ki nimajo nobene ljubezni do mene, in kaker nosi zrak vonjavo poljskih lilij dalje, tako se bo širil tudi tvoj prijetni duh, da boš po pravici imenovana poljska lilija.“ „Jaz sem te storil,“ je Gospod dalje govoril, lestvico za grešnike, da po zgledu tvojega življenja k meni pridejo.“ Marjeta je vprašala: „V katerih čednostih naj me pa grešniki posnemajo?“ Gospod je odgovoril: „Posnemali bodo tvojo zderžnost, tvoj post, tvojo ponižnost, tvojo vdanost v bridkosti, ketere si iz ljubezni do mene preterpela. Posnemali bodo tvojo krotkost, tvoje lepo obnašanje, tvojo skerb bežati pred svetom.“

Marjeta je rekla: „Velike reči mi kažeš, o Gospod! Ali gotovosti in terdnosti mi ne daš nobene.“ In Gospod je odgovoril: „Gotovosti, po kateri hrepeniš, ne boš prejela ne ti, ne tisti, ki za te skerbe.“ Na to je Marjeta vprašala: „Zakaj mi pa vedno, keder z menoj govoriš, obetaš nove dobrote, nove milosti?“ Gospod je odgovoril: „To storim zato, ker boš vsaki dan z novimi darovi milosti dobila tudi nove bridkosti. Denes si dobila novo veselje, moja mati pa je bila ta dan očiščevanja oropana tega veselja, ker Simeon, ki me je deržal v svojih rokah, ji je naznanil, da bo njeno serce prebodel meč bolečin.“

Zelo ginjena je sv. služabnica božja poslušala te besede ter se je Gospoda le to prositi upala, da bi jo zagotovil, da ne bo v svojem življenju nobenkrat prestopila njegovih zapovedi. Kristus ji je rekel: „Zagotovim te, da me v življenju z nobenim smertnim grehom ne boš razžalila.“ Marjeta je rekla: „O Gospod! jaz vedno mislim, da te žalim v mojih velikih bridkosti in skušnjavah.“ In Gospod ji reče: „Ti boš očiščena po terpljenju tvojega strahu.“ Ko je prosila za sv. čistost, ji je Gospod naročil, naj se obtoži vseh svojih misli, besed in poslušanja vsega, kar ni Bogu dopadljivo. Ko ji je v molitvi razodel, da jo bo sè žarki svoje ljubezni in pravičnosti razsvetlil, in je ona rekla, da o tej milosti bratu Junti ne bo nič povedala, ji je on to očital kot pomanjklji-

vost ljubezni ter jo spomnil vsega, kar je iz ljubezni do ljudi preterpel. Ponižno je ona na to spoznala svoj dolg in prosila vsmiljenja za ljudi. Gospodu se je to dopadlo in ji je rekel: „Ali ti nisem povedal, da boš luč slepim in da tisti mene ljubi, kedor ljubi moje otroke?“

Naročil ji je še neketere reči za redovne brate, tako, da naj se varujejo vsake nečimernosti v svojih pridigah in ostanejo pri besedah sv. evangelija in listih izvoljenega apostelja Pavla. Posebno skerbno naj pridigujejo o njegovem trpljenju in smrti, da na ta način zbude pri ljudstvu strah pred grehom in ljubezen do čednosti. Svet potrebuje sedaj bolj ko prej kedaj božje besede. Ko jo je Gospod prijazno vprašal, ali obžaluje vse storjene pregrehe, je ona odgovorila: „Ti, ki vse veš, preden se zgodi, veš tudi, ako jih obžalujem in kako jih obžalujem.“ Na to se je z velikim kesanjem obtožila vseh od mladosti naprej storjenih grehov in potem je slišala besede Kristusove: „In jaz, o hči, te odvežem vseh tvojih grehov, katere si storila od mladosti do sedaj v mislih, besedah in djanjih.“ Vsa v solzah od veselja in ginjenosti nad toliko milostjo je zaklicala: „Vse verste nebeških angeljev, nebo, zrak, ogenj, morje, zemlja in vse stvari, hvalite za me našega stvarnika za neskončno vsmiljenje, katero je meni največi grešnici skazal.“ Na to se je obrnila h Kristusu in rekla: „Jaz tvoja dekla, ki sem zdaj od tebe prejela odpuščenje vseh mojih pregreh, zahvalim tebe večnega in najvišjega duhovnika.“ Gospod jo je potem v milosti poteril, da ga ne bo nikoli več sè smertnim grehom razžalila in jo blagoslovil. Podučil jo je še nekoliko zaradi spovedi, posebno v tem, da se naj zvesto derži določenega spovednika in mu vselej prav odkritoserčno odkrije svoje življenje. V vsem tem se prav očitno kaže, kako resnične so besede Jezusove: „Kedor mene ljubi, temu se hočem razodeti.“

Življenje častitljivega brata Petra Bardesija.

(P. C. L.)

13. Poglavlje.

Br. Peter od Boga obdarovan.

Slišali smo že pri priložnosti, da je častitljivi služabnik božji od Boga razsvetljen napovedoval prihodnje dogodke in da je tako rekoč v srcih bral, kaj se v njih godi. Ta dva darova sta posebno bila, s katerima je hotel Bog svojega zvestega služabnika obdarovati. Da se, dragi bravec, tudi tega sam prepričaš, navedemo tu nekatere dogodke, ki nam to spričujejo.

Jožef Lopes Viljamil, ki je bil duhovni oče tamošnjega samostana, se je nekega dne sperl z nekim plemenitašem, Janezom Teranom, in se je dal tolikanj premagati jezi, da je hotel svojega nasprotnika z nožem prebosti. V tistem trenutku pa je prišel mimo pater Janez iz Tora, definitor in gvardijan samostana, ki je jeznega Lopesa potolažil in ga povabil, naj gre z njim v samostan, da se pomiri. Ko v samostan stopita, jima pride naproti br. Peter, in ne da bi bil vedel, kaj se je zgodilo, je rekel patru gvardijanu: „Ljubi p. gvardijan, ta človek ne more krotiti svoje jeze, ki bo enkrat vzrok njegove smrti.“ In te besede so se kmalu potem vresničile; ko je bil čez nekaj časa Lopes zopet razjarjen in v hudi jezi, ga je zadel mertvud in pri tisti priči je vmerl.

Neka imenitna gospa, Katarina od Artehaga, je bila v velikih skrbah zaradi dolzega in nevarnosti polnega popotovanja svojega moža, zlasti, ker ni dobila od njega pisma, ki bi jo bilo vtolažilo. Zraven tega je prišla še govorica, da morski roparji napadajo popotnike na morskih ladijah, ki so hodile od ladjostaj Valparaiso in Kaljao do mesta Lime, in ta govorica jo je še bolj vznemirjala. Ko je bila tako v mnogih skrbah, pride k nji br. Peter ter ji reče: „Gospa, vaš mož je ravno kar srečno prišel v Limo, ko se je dvaindvajset dni na morju mudil brez vsake nesreče.“ Ta preroška beseda je gospo nad vse razveselila in pomirila, ker je bila popolnoma prepričana, da božji služabnik resnico govori. Čez nekoliko dni je res prišlo pismo, v katerem je njen mož naznanil svoj prihod v Limo, kamer je prav tisti dan dospel, ko je brat Peter to gospě povedal.

Pri neki drugi priložnosti, ko je bil br. Peter v hiši ravno te gospe, je vzel njenega sinčka ter ga je visoko vzdignil z besedami: „V nebesa, v nebesa!“ in čez malo dni je nedolžni otrok vmerl in šel v nebesa.

Enkrat pa sta šla z gospodom omenjene gospe po cesti mesta, in kar na enkrat jima pridervi nasproti zdivjan bik. Ljudje so prestrašeni klicali: „Bežite!“ Gospod je že potegnil meč, ki ga je k sreči pri sebi imel, da bi se bika vbrani, služabnik božji pa mirno reče: „Gospod Janez, nič se ne bojte, ni potreba meča, da se te živali vbranite.“ Mej tem pride bik blizu in brat Peter mu stegne roko nasproti. Bik se pri tisti priči vstavi, in ni bil samo miren in pohleven, ampak pokleknil je pred božjim služabnikom na sprednje noge in mu začel lizati roko, kaker bi jo hotel poljubljati.

Še mnogo drugih prerokovanj našteva preiskovanje svetega življenja častitljivega brata Petra, pa naj jih tu opustimo in raje pogledjmo, kako je br. Peter po božjem duhu razsvetljen spoznaval, kaj se v človeških srcih godi.

Neki Janez Kontreras je imel pregrešno znanje z mlado osebo in je s tem Boga močno žalil. Nekega dne vzame iz svoje omare nekaj denarja in se napravi, da bi čez nekó reko jahal na kraj, kjer je bilo zgovorjeno, da se bo s tisto osebo sešel. Pa mezeg, ki ga je zajahal, ni hotel z mesta, vstavljal se je in bercal, dokler ga ni raz sebe vergel. Še enkrat se na-nj vsede in zdaj se mu je posrečilo vkrotiti žival. Ko je jahal proti bregu reke, sreča brata Petra, ki ga je za voljo Boga prosil, da naj nikar ne jaše čez reko, ki je bila vsled mnogega deževja zelo narasla. Pa on ni hotel slišati, mariveč se je izgovarjal, da hoče mežga kaznovati, ker je bil tako svojeglaven. „O,“ pravi na to služabnik božji, „bodite prepričani, da mezeg ne bo več tako svojeglaven; prosim vas pa še enkrat v božjem imenu, pretergajte tisto znanje in opustite to pot, ki vas pelje v pogubljenje, tistih 12 skudov pa, ki jih imate v žepu, porabite za svojo številno družino.“ Ko je Kontreras spoznal, da je br. Peter spregledal, kaj se v njegovem srcu godi, se je zelo začudil in slušal je služabnika božjega ter se vernil na svoj dom. Tam se je pa še bolj začudil, ko je bilo ravno dvanajst skudov, kar še sam ni vedel poprej. To ga je tako prevzelo, da se je res poboljšal in odslej pošteno živel.

Ker se je mej ljudmi vedno bolj razvedelo, kak dar ima od Boga častitljivi brat Peter, da namreč vidi v serce človeku, in pozna njegovo notranje, se je marsketeri bal ž njim v dotiko priti, posebno če je imel na svoji vesti kako hudobno dejanje, kak smertni greh.

Jožefa Alfaro je bila nekega jutra pri spovedi, pa ker se ni popolnoma mirne čutila, se je bala k svetemu obhajilu pristopiti in je hotela kar tako iz cerkve domov iti. Srečal jo je pa br. Peter in ji kar naravnost pravi: „Ljuba sestra, res je sicer, da mora človek koliker mogoče čist biti vsacega greha in grešnega nagnjenja, ako hoče vredno sprejeti kralja vseh kraljev, Jezusa v presvetem Rešnjem Telesu, pa človek, ki spoved opravi z dobrim namenom vsacega greha se odkritoserčno spovedati, mora potem v božje vsmiljevanje zaupati in terdno verovati, da so mu grehi odpušteni. On se mora podvreči sodbi namestnika božjega in mu pokoren biti, ako je presodil, da je vreden sveto obhajilo sprejeti, ker v tej pokorščini je tudi veliko zasluženje. Pojdi torej in pristopi k sv. obhajilu, in to stori brez strahu vselej, ko si se odkritoserčno spovedala in si dobila dovoljenje k angeljski mizi pristopiti“. Oseba je bila potolažena; od tistega časa je premagala vse nepotrebne dvojbe in hodila k sv. obhajilu, keder koli ji je to spovednik dovolil.

Pater Jožef Santander je imel, ko je bil še v novicijatu, hudo skušnjavo; mislil je namreč, da mu ne bo mogoče spoštovati obljube svetega vboštva. Ko je nekokrat šel mimo celice brata Petra, mu ta prijazno reče: „Ljubi brat! V vodilu svetega Frančiška je ni lažje dolžnosti, kaker je dolžnost svetega vboštva, zakaj če imamo, kar potrebujemo, za kaj bi še iskali, kar je od več? Pojdi in moli enkrat „Češčena si kraljica“ in vsa skušnjava bo ponehala“. Novic je to storil in zgodilo se je, kar mu je pobožni brat rekel.

Ravno ta pater Jožef je začel, ko je bil že storil svete obljube, čutiti neko nejevoljo zaradi skupnih pobožnih vaj v samostanu, zlasti če so se godile o nepriložnem času. Da bi mu ne bilo treba vdeleževati se jih, se je delal, kaker bi se mu v glavi mešalo, in to se mu je tako posrečilo, da so ga imeli res za nekoliko terčenega. Neki deževen dan se je delal še bolj zmešanega, stal je na dežju, pobiral kamenje ter na vsacega metal, gdor se mu je približal. Br. Peter ne zmenivši se niti za dež niti za kamenje se mu približa in pravi: „Kaj vender počneš, ljubi brat?

Saj nisi neumen. Pojdi, pojdi z menoj, greva v cerkev, tam se priporoči Mariji, in vse tvoje skušnjave bo konec“. Pater Jožef ga je slušal in od tistega časa ni imel več tiste skušnjave. Pri tej priliki se je zgodilo še tudi to čudo, da, akoravno je tako močno deževalo, se vender br. Peter ni čisto nič zmočil od dežja.

Roža Garsija, ki je bila omožena z Janezom Sartiga, je svojemu možu veliko sitnosti narejala, in ker je videl, da je vse zastonj, da bi jo poboljšal, je v svoji obupnosti sklenil, da se vsmerti. Ko je to premišljeval, je stal za hišo blizu mimo tekoče reke, se mu na enkrat prikaže br. Peter in pravi: „Bog, ki nam je življenje dal, nam ga sme tudi vzeti, ne sme si ga pa človek sam. Bodi tedaj pomirjen, tvoja žena se kesa svojih dosedanjih nerodnosti in ti boče zanaprej v vseh rečeh vestna tovarišica biti. Verni se v hišo, in prepričaj se tega, kar sem ti ravno kar povedal. Priporoči se tudi prečisti božji porodnici in ona te bo v jezi tolažila“. Kako se je zavzel mož, ko je videl, da je njegova nakana odkrita, ko je vender živi duši ni razodel. Verne se v hišo in ko stopi noter, ga žena prosi odpuščanja. „Ravnokar, pravi, je bil tukaj brat Peter, in mi je z ojstrimi besedami očital moje nerodnosti in morala sem mu obljubiti, da bom živela zanaprej s teboj v lepi zakonski zložnosti“. „Kako je to mogoče“, ji odverne začuden mož, „saj je bil ravno zdaj br. Peter pri meni in je z menoj govoril, tedaj ni mogel v tistem času tukaj v hiši biti.“ In vender je tako bilo, ker mu je Bog dal ta dar, da je ob enem in tistem času bil pri možu zunaj hiše in v hiši pri ženi njegovi. To je oba tako presunilo, da sta zanaprej v ljubezni in mejsebojni poterpežljivosti živela; pred smertjo pa sta ta čudapolni dogodek razodela patru Jožefu Santandru.

Brat Miklavž Vera, samostanski tretjerednik, je v svojem srcu sklenil, da hoče red zapustiti, ker je imel nekaj sitnosti. Že je svoje reči skupaj spravil in se hotel skrivaj iz samostana zmuzniti, kar ga sreča brat Peter in pravi: „Kje je mati, ki bi ne strahovala svojega sinu, naj ga še tako ljubi? Bi li bilo prav, da bi jo sin zaradi tega zapustil?“

Brat Miklavž je hitro razumel, kaj mu je hotel s temi besedami služabnik božji povedati, vernil se je v samostan in je odslej bil stanovit do konca.

Neka druga dva brata tretjerednika sta imela tudi enake skušnjave; zapustiti sta sklenila samostansko življenje, ker se jima je pretežavno zdelo; pa br. Peter je njijune misli spoznal in ju na enak način pripeljal k stanovitnosti.

14. Poglavje.

Brata Petra sveta smert.

Ko je bil častitljivi brat Peter devet in petdeset let star in je dva in trideset let v redu živel, je čutil, da mu telesne moči bolj in bolj pešajo in da mu ne bode več živeti. Pa tudi še zdaj ni odnehal v svojem ostrem spokornem življenju. Mej drugimi pokorili je bilo tudi to, da si je dal napraviti visok in težak križ iz cipresovega lesa, in ta križ je nosil na ramah, ko je opravljal, in to prav pogostokrat, pobožnost svetega križevega pota. Tako je z Jezusom križ nosil na Kaljavarijo in se tako pripravljaj in vadal, da bi tudi ž njim vmerl. Vedel pa je za svojo smert že en mesec poprej, ker mu je to Bog razodel. Ravno tisti čas pa je moral njegov spovednik, pater Jožef iz Tora, za delj časa biti zunaj samostana v nekih duhovnih opravkih. Vprašal ga je tedaj br. Peter, gdo da mu bo namestu njega na strani stal pri zadnjem boju, in spovednik mu je odgovoril, da bode to storil pater Dominik Flores, ki mu bo ko brat in oče v vsih dušnih potrebah pomagal in ga krepčal. Služabnik božji je bil s to naredbo zadovoljen, akoravno ga je nekoliko žalostilo, da mu v zadnji uri ne bo ne strani on, ki je bil celih deset let vodnik njegove duše. Preden pa je smert prišla, se je hotel še posloviti od svojih dobrotnikov, ki so bili tako radodarni, ko je pri njih miloščino pobiral za svoje brate. Ti so se pač čudili, ko so ga o svoji bližnji smerti govoriti slišali, ker niso zapazili, da bi se bil kaj spremenil; bil je vedno tak, od kar so ga poznali. Nekaj dni pred smertjo pa se ga jelotila merzlica, ki je od dne do dne hujša postajala, koliker bolj se je približavala ura njegove smerti. Ko ga je ta bolezen hudo tresla, ni niti naj manjša besedica kake pritožbe prišla iz njegovih ust, mariveč popolnoma vdan v božjo voljo je tudi mej terpljenjem ohranil vesel obraz in vdanosti polne besede. Pa kaj bi se bal smerti tako svet človek, kaker je bil on; in kako naj bi tožil v poslednjih težavah on, ki je ves čas svojega življenja imel le to veselje, da je iz ljubezni do Jezusa terpel? Vedel je sicer, da bo ta svet za vselej zapustil, pa vedel je tudi, da ga bo zamenjal z nebesi.

Njegovi sobratje, ki so mu ljubeznjivo stregli in do zadnjega trenutka čuli pri njegovi smertni postelji, niso zapazili nobene spremembe na obrazu vmirajočega služabnika božjega, zakaj tudi

hudobni duh se ga ni upal motiti v teh svetih trenutkih, ker je tudi še vmirajoč imel vedno pred očmi svojo nebeško kraljico, kateri se je neprenehoma priporočal. Da bi delal to še lažje, je prosil, naj mu prinesejo k postelji njeno podobo. Ko so mu to željo izpolnili, se je tako ljubeznjivo in s tako sladkimi besedami z Marijo pogovarjal ter ji priporočal svoje zadnje trenutke, da so bili vsi pričujoči sobratje do serca ginjeni in so se glasno jokali. Prosil je tudi njih, naj mu odpustijo, če jih je katerikrat kaj razžalil ali s kakim slabim zgledom pohujšal. Pa njegovi bratje, ki so bili priče njegovega po vsem svetega in zglednega življenja, mu niso imeli kaj odpustiti, mariveč sami so njega odpuščenja prosili in se mu priporočali, naj v nebesih za nje moli.

Ko je pobožno sprejel sv. zakramente za vmirajoče, je mirno v Gospodu zaspal dvanajstega septembra leta 1700 in sicer na dan, ko je sveta cerkev obhajala praznik presladkega imena Marijinega. Sobratje so solznih oči stali okolu mertvega služabnika božjega; z njim so namreč zgubili zgled svetega življenja. Res da je duh njegove svetosti ostal mej njimi in so se ga radi in pogostokrat spominjali. Njegova smert se je bliskoma razvedela po mestu in njega okolici; trumoma so ljudje prihajali v samostan, da bi še enkrat videli obraz ljubega brata Petra, o katerem so bili vsi prepričani, da je sveto vmerl, kaker je sveto živel. Milo so jokali zlasti vbožci, ker so videli mertvega svojega očeta in dobrotnika, jokali so pa tudi, ketere je tolikrat tolažil in jim v duhovnih stiskah in potrebah pomagal. Vsaki bi bil rad dobil še kak spominik od njega, preden so ga imeli položiti v hladno zemljo.

Kako naj se obnašajo udje 3. reda.

V. Pri pozdravljanju.

Sicer smo že nekaj omenili o pozdravljanju, venler se nam zdi potrebno še posebej natančniše govoriti o tej reči. Seveda ne mislimo učiti, kako naj se preprosti tretjeredniki delavniškega stanu mej sabo in z drugimi preprostimi ljudmi pozdravljajo; še menj hočemo ali moremo učiti kaj takega visoko gospodo. Mej ljudmi svoje enakosti in svojega kraja naj se derži vsaki tiste

navade, ki je v njegovem kraju in stanu sploh veljavna. Mi želimo tukaj povedati le, kar bi vtegnilo koristiti nižjim, ko imajo pozdravljati višje, ki jih srečajo, in pa tudi tistim mladim ljudem, ki iz nižjega prestopajo v višji stan in niso že od prve mladosti imeli prilike olikanišega vedenja se privaditi.

Pervo vprašanje je, koga imamo pozdravljati? Na to vprašanje smo nekoliko vže odgovorili, ko smo rekli, da se v mestih navadno pozdravljajo le znanci, pa dobri katoliski kristijani naj vendar pozdravijo tudi vsakega duhovnika in redovnika ali redovnico, ker so mu to znanci po stanu in gre pozdrav ali počesčenje le njih Bogu posvečenemu stanu in po njem Bogu samemu. Kjer je duhovščine jako obilo, kaker n. pr. v Rimu, pa bi se to seveda ne moglo lahko priporočati; kaker se pripoveduje, se tam celo duhovniki sami mej sabo ne pozdravljajo, ako se ne poznajo.

Neznani ljudje se v mestih pozdravljajo, ako jih je treba kaj vprašati ali opomniti, ali ako se srečajo v zasebnih prostorih, hišah, dvoriščih, vertih, ne pa v javnih poslopih. Keder jih gre dvoje ali več skupaj, pozdravljajo v mestih tudi znance svojih spremljevalcev, vendar molče. Na deželi pa se pozdravljajo sploh vsi odrasli ljudje, znani in neznani, kmetiški in gosposki, seveda le, kjer se posamezni srečujejo, ne kjer se trumoma vsipljejo iz cerkve, ali iz železniških vozov, ali kjer se gnetejo po kakem semnju. V mraku se po mestih ne pozdravlja tudi če je toliko svetlo, da bi se moglo človeka za silo spoznati. Drugače je vendar v velikih mestih, kjer je razsvitljenje tako močno, da se vidi kaker po dnevi; tam se pozdravlja po noči kaker po dnevi.

Bodi si pa kjer koli, ali v mestu ali na deželi, vsakemu si dolžan pozdravljenje, kedor je tebe prej pozdravil — ako te je hotel namreč v resnici pozdraviti, ne pa zasramovati, kar se pač tudi more primeriti človeku. V takem slučaju ne vračaj surovosti sè surovostjo; večinoma bo najbolje, če greš tiho mirno svojo pot, kaker se ne bi bilo nič zgodilo.

Kedo pa naj pozdravi prvi? Seveda nižji višjega; ako sta po stanu blizu enaka, mlajši starišega; keder sta različnega spola pa blizu enake imenitnosti in starosti, pozdravi moški žensko. Da bi gospa prej pozdravila gospoda, za naše kraje ne bi bilo primerno, pač pa sme prijazno oči oberвити proti temu, od koger pričakuje pozdravljenja. Nekoliko drugači je mej moškimi. Kedor je odkritoserčno priljuden, ne bo dolgo čakal na pozdravljenje; on bo rad tudi mlajšega in nižjega prvi pozdravil. V resnici so

primeri, kjer je to celo tudi nekaka dolžnost. Kedor jo ima, temu to zdrava pamet pove; ali seveda zdrave pameti nima vsaki. Tako se more človeku primeriti, da ga kedo očitno na mestnih ulicah zasramuje, ker ga vsled kratkovidnosti in slabega spomina za poznanje ljudi ni prvi pozdravil. Ta seveda take sirovosti ne sme vračati z enako sirovostjo, pa razdolževati se mu tam gotovo tudi ni treba. Hladno in mirno mimo!

So pa tudi ljudje, ki ne marajo, da bi jih tak ali tak znanec očitno pozdravljal. Tako njih mišljenje moremo spoznati, če nam ga naravnost ne naznanijo, kar je pa mej jaro slovensko gospodo tudi mogoče, iz tega, ker se za naše pozdravljenje nič ne zmenijo, ali pa neprimerno merzlo in nemarno odzdravijo. Takih ljudi nimamo dolžnosti in prav za prav niti pravice nadalje pozdravljati; le to se moramo varovati, da ne pustimo v serce kake sovražnosti, in bodimo vedno pripravljeni tudi primerno čast jim izkazati, berž ko bomo videli, da bi jim bilo prav.

Če znanec stoji na cesti ali na pragu, pozdravi prvi ta, ki mimo gre; le če je ta mnogo imenitniši, pozdravi oni prvi. Kedor sedi, vstane pri pozdravljenju, ako je mogoče; le, ako je ta, ki mimo gre, mnogo mlajši in nižji, zadostuje sede pozdraviti. Gospa, ki sedi, vstane pa tudi pred visokim gospodom, ki pride mimo in pozdravi, le nekako na pol in sede precej nazaj; samo pred najvišjimi vstane popolnoma ter se globoko pokloni.

Ako si v pogovoru s kom in pride mimo znanec, pretergaj za trenotek pogovor, da pozdraviš znanca.

Ako mej pozdravljanjem opaziš, da si se zmotil v osebi mimo gredočega, ne pretergaj pozdravljenja, temuč doverši, kaker gre. Ta, ki si ga tako pozdravil, ima dolžnost nasprotnega pozdravljenja in, če ni mnogo imenitniši, ima dolžnost ob drugi priliki prvi te pozdraviti. Ako ne stori, smeš misliti, da mu bo ljubo, ako tudi ti opustiš.

Vprašanje je nadalje, kako naj se pozdravlja? In to je poglavitna, včasih ne majhna težava, pravo zadeti v vsakem primeru. Kmetiški ljudje se ne odkrivajo eden drugemu; pozdrav je le v besedi. Tista beseda je seveda dostikrat jako prazna; pa nič ne de, da je le prijazna! Ali o tem, kaker smo že rekli, ne mislimo govoriti, temuč le, kako je pozdravljati tiste, ki se prištevajo gospodi. Tu je prva težava za kmetiškega človeka, da semtertja ne ve, ali bi, ali ne bi pozdravil tega ali tega, kaker gre gospodi. Prime torej za klobuk nekako od strani, pa se poderglja po glavi.

kaker bi ga kaj žerlo, zraven morebiti tudi kaj ravno tako nerodnega reče in tako gre mimo. Slednji nekoliko odrasel učenec je že kedaj, ko je prišel na počitnice, zadel na tako smešno pozdravljenje. Pameten človek mora vendar od daleč spoznati, ali se mladeniču, ki mu prihaja nasproti, spodobi že gosposko pozdravljenje ali ne. Prezgodaj ni treba začenjati; če pa misliš, da bi bilo čas, odkrij se odločno in spodobno.

Prav se odkriva tako, da se vzame klobuk ali kapa z glave popolnoma in sicer, ker se navadno na desno vmikamo, navadno z desno roko, pa že dva ali tri korake preden se srečata; roko s klobukom vpogni do persi ali še niže, ako pozdravljaš posebno imenitno osebo, in pokrij se, ko je gospod ali gospa vže mimo šla. Mej tem imej oči obrnjene proti njemu ali njej in primerno se pokloni z glavo in tudi nekoliko z gorenjim životom, več ali manj po večji ali manji imenitnosti osebe. Če nisi bliže znan, je to zadosti in ni treba spregovoriti nobene besede. V mestih se ljudje molče pozdravljajo, ako niso posebni znanci in prijatelji. Pa neznanemu gospodu se tudi na deželi odkrij molče; prederzno in nespodobno bi bilo nagovarjati ga n. pr. „dober dan, gospod stotnik!“ Ako ti je čisto neznan in le po zvezdicah na ovratniku sklepaš, da vtegne biti stotnik, se najprej lahko zmotiš, potem pa, če tvoja imenitnost pred svetom ni stotniški vsaj enaka, ga nimaš pravice nagovarjati. Po tihem pozdravljenju nižjega namreč prvi spregovori višji, ako hoče nižjemu posebno prijaznost izkazati, in nižji se zahvalo in primernim naslovom ponovi pozdravljenje, n. pr. ob kratkem: „Lepa hvala, gospod, dobro jutro!“

Le duhovnika ali redovnika tudi nižji lahko prvi ogovori s kerščanskim pozdravljenjem „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Posebno ženske in otroci najprimerniše tako pozdravljajo duhovnike. Ali to se ve, da se morajo izgovarjati te besede lepo in s pobožnostjo, ne kričati jih od daleč in vse eno čez drugo, kaker delajo semtertja otroci. Primerno ogovoriš tako tudi neznanega človeka preprostega stanu, ki ga srečaš kje na samotni cesti, razen, ke bi se ti zdelo, da bi vtegnil biti jud ali brezverec ali sploh nevreden takega pozdravljenja; stoji namreč zapisano v svetem pismu in prav Jezusove besede so to: „Ne dajte svetega psom in ne verzite svojih biserov pred svinje!“ (Mat. 7, 6.) Steu ni rečeno, da imejmo ljudi za pse ali svinje, temuč le, da je treba s svetimi rečmi in besedami previdno ravnati, da se jim ne stori nečast; in saj pravi božja zapoved naravnost: „Ne imenuj

po nemarnem božjega imena.“ Zato tudi ne moremo priporočati slovesnega ogovora „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ za splošno, tako rekoč delavniško pozdravljenje, ki bi se ponavljalo stokrat na dan, vselej ko človek mimo človeka gre ali k njemu v izbo stopi. Pri tolikokratnem ponavljanju bi se kmalu ne mislilo več na pomen, in besede same bi se pač tudi zrabile in spačile, da bi bile komaj spoznati, prav kaker se je neki reklo „na zidi Bog“ za „pomози ti Bog“ t. j. „pomagaj ti Bog,“ ali kaker se sliši „košamadina“ za „gehorsamster Diener.“

Pri tej priliki bodi omenjena sicer pobožna vender, kaker se meni zdi, neprimerna navada neketerih, ki namestu „noter!“ ali kaj podobnega pravijo, ko kedo poterka: „Ave Maria!“ Ako se dovoli vstopiti z latinsko besedo „Ave!“, kar pomeni „Zdravo!“ „Pozdravljen“ ali „pozdravljena bodi“, je to gotovo lepo in hvale vredno; s tem pozdravimo gosta vže preden ga vidimo. Ali „Ave Maria!“ reči v takem primeru je pač blizu ravno tako, kaker ke bi kedo rekel namestu „noter!“: „Pater noster“, ali pa kaker ke bi kedo mašne bukve imel na postelji za zglavje, da bi ležal na njih. Vsaka reč naj služi za to, za kar je; mašne bukve za sveto mašo, ne za zglavje; molitevne besede za molitev, ne za vstopno dovoljevanje. Tudi Marijinena imena ne imenuj po nemarnem in nepotrebem!

To bodi rečeno mimogrede; zdaj se vernimo k temu, kar bi bilo še opomniti o pozdravljenju pri srečevanju.

Vprašanje je, kako naj pozdravi ženska v takem primeru, ko se moški odkrije, ne da bi kaj spregovoril. Ženski se v takem primeru še menj spodobi spregovoriti; pozdravi naj tako, da oči spoštljivo oberne proti osebi, ki jo ima srečati in se proti njej primerno prikloni z glavo ali tudi nekoliko z ramami. Ako ima pozdraviti posebno imenitno osebo, naj stopi nekoliko v stran ter se globoko prikloni, dokler gre tista imenitna oseba mimo. Preproste ženske seveda ne bodo lahko znale takega globokega poklona lepo in spretno narediti, pa njim tudi nihče ne bo zameril, če ga ne, ke bi res kedaj srečale cesarja, ali kakega drugega jake imenitnega gospoda. Pred škofi in drugimi višjimi cerkvenimi knęzi je navada poklekniti, ker dajejo blagoslov, vsaj ko gredo v slovesnih sprevodih. Pred drugimi duhovniki ali redovniki semtertja kaka preprosta ženska tudi tako naredi, kar pa ni da bi se posnemalo. Tako se tudi pred kralji in cesarji nikaker ne poklekuje, dasiravno je seveda najboljše moliti za nje.

Ljudstvo jih pozdravlja z glasnim klicanjem, pri nas navadno pohervaško: „živio!“ to je: „živel da bi!“ Bolj po domače naj bi se reklo: „Bog živi!“

Sicer se pozdravljajo, kaker smo rekli, z besedami mej olikanimi ljudmi le dobri osební znanci in prijатели. Ti si v znamenje spoštovanja tudi roke podajajo, kar je po naših krajih jako splošna navada; drugod namreč niso tako radolarni z rokami. Roko poda višji nižjemu, stariši mlajšemu, ženska moškemu. Podaja se desna roka, gola, ne v rokovici, in seveda vsa, ne samo dva persta ali en sam, kar je otročje in lahko da celo razžaljivo. Prime se rahlo in primerno stisneta oba ter berž popustita. Preterdo stiskati ali predolgo deržati nikar; vendar čisto merzlo in nemarno podajati roko tudi ne, to bi vtegnilo bolj razžaljivo biti kaker če se sploh ne poda. Zlasti pa bi bilo razžaljivo podane roke ne sprejeti, vsaj ako se je podajala očitno in odločno, da je bilo lahko opaziti.

Duhovniku, ki mu roko poda, jo bo preprosti tretjerednik poljubil, priklonivši se koliker je k temu treba. Napak bi bilo ako bi jo kvišku vlekel ali ke bi čakal, da jo duhovnik povzdigne do njegovih ust visokosti. Škofu nižji duhovniki in redovniki poljubljajo perstan, ko jim poda roko in mej tem pred njim pokleknejo z enim kolenom. Tako bodo v enakem primeru tudi tretjeredniki prav storili.*)

Mej posvetno gospodo je navada, da otroci očetu in materi pa drugim starišim gospem roko poljubljajo za pozdravljenje. Omoženim in sploh starišim gospem ali „damam“ kaker se pravi zdaj po „slovensko“, poljubljajo tudi gospodje roko, ako jim jo podadé; pa kaker se sliši semtertje opravijo neketeri to delo tudi le z besedo. Pravijo namreč „kistihant“, kar se pametnim mladeničem preprostega roda po pravici vpira, ako jih hoče kaka „dama“ tako navaditi. Sicer pa mislimo glede besed, ki se rabijo mej našo gospodo pri pozdravljanju, da bi se preprost človek tudi le osmešil ž njimi. „Klanjam se, sluga ponižni, imam čast, nimam časti. čast mi je, usojam se, na svidenje“ itd. ni treba govoriti tretjeredniku; le po domače naj na kratko pove, kar se mu zdi, da je potrebno in primerno.

Pogovor se navadno začne s vprašanjem po zdravju: „Kako

*) Tudi pri sv. obhajilu, ko škofje obhajajo, se jim prej poljubi perstan, potem se odpro usta, da se prejme sv. Rešno Telo.

se imate? Kako je kaj Vaše zdravje?“ Odgovor je n. pr.: „Hvala, dobro, gospod; in pa Vaše, prosim?“ — Ako je pa gospod, ki nas vpraša, posebno imeniten, bomo le na njegovo vprašanje odgovorili, sami pa njega nič ne vprašali. Tudi menj imenitnih nimamo vprašati kaj takega, kar bi le našo radovednost izdajalo, celo ne od kod in kam gre, ako ni človek z nami popolnoma domač. Sploh bodi pogovor na cesti le kratek in vstopiti se je treba tako, da se ni na poti drugim ljudem. V pričujočnosti imenitnih in stariših, ki hočejo z nami spregovoriti kaj več, je treba, da ostanemo odkriti ves čas. Klobuk je deržati v desni roki, z odpertino k sebi obrnjen. Pri daljšem pogovoru se vzame lahko tudi v levico in nasloni na persi. Nespodobno bi ga bilo deržati z odpertino kvišku, kaker bi miloščino prosil, ali pod pazuho ga stiskati, ali igrati se z njim. Pokriti se smeš le, ako ti gospod tako veli; seveda ne bi bilo lepo od njega, ke bi tega delj časa ne storil. Ako je tudi višji odkrit, pa mu nižji ne sme reči, da naj se pokrije. Le sebi blizu enakemu se more to reči, vender ne naravnost: „Pokrite se!“, temuž n. pr.: „Prosim, da bi se gospod pokrili!“ In na to se pokrijeta oba. Poslovi se prvi, kateri je imenitniši; ako se ne tako berž kaker bi človek rad, je treba nekoliko potepeti. Ako se pa ne vtegneš delj pomuditi, smeš pač prositi, naj se ti ne zameri, da se moraš posloviti. Pri ločitvi se je zopet odkriti in pokloniti bolj ali menj globoko po imenitosti gospoda ali gospe, ki si z njim ali z njo govoril. Poslovita se lahko n. pr. z besedami: „Z Bogom, da se vidimo v kratkem!“ Jako imenitnemu gospodu ali gospê bi se utegnilo reči: „Posebna hvala za veliko čast; dovolite, da se lepo priporočim Vaši dobroti in prijaznosti. Bog Vas ohrani!“

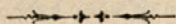
Imenitne gospe gospodje, ki jih srečajo, tudi nekoliko spremljajo, če tudi morajo iti z njimi nazaj. Vender store to le, kjer morejo misliti, da bo gospê ljubo, in prosijo prej dovoljenja. Ako spremlja gospod gospo in pride do svoje hiše, ni primerno, da se tu poslovi, temuž ima še nekoliko korakov naprej spremiti in potem se poslovi in verne v svoj dom.

Če spremljaš koga, ki pozdravi človeka, ki ga ti ne poznaš, pozdravi ga tudi ti, kaker je bilo že rečeno. Če se tvoj tovariš vstavi, da z njim kaj spregovori, pa tebe ne seznani z njim, ali kaker se pravi po nemško, če te ne „predstavi“, stopi nekoliko na stran, pa pokrij se ne, dokler se ne poslovita. Ko sta gotova, pokloni se neznanemu tiho in deni klobuk na glavo.

Znamenito je, da najvišji gospodje, cesarji, kralji, knezi in drugi taki, nimajo navade, ko so koga nagovorili, posloviti se od njega, preden gredo naprej. To je dobro vedeti zato, ker bi bil človek sicer lahko v strahu, da je padel v kako nemilost.

Tudi to je koristno vedeti, da ženske, namreč gospe, nimajo vračati moškim enako globokih poklonov; tudi velikim gospodom je zadosti, da se gospe priklonijo zmerno z glavo ali z gorenjim životom. Sicer pa seveda nižjega stanu ljudje sploh nimajo pričakovati, da jim bo gospoda, najsi bo še tako jara, z enako mero merila. Naj se tolažijo s tem, da je preprost prijazen pogled ali migljaj v resnici več vreden ko najglobočji poklon; ono prihaja iz serca, to je le nekaj unanjenja.

Naposled bodi omenjeno še pozdravljanje z objemi in poljubi na usta in lica. To pozdravljanje je bilo v navadi vže mej prvimi kristijani in se je ohranilo v nekakem spominu celo pri slovesni sveti maši. Izraža pa ali kaže tako pozdravljanje posebno priserčnost in ljubezen, kakeršna je tudi v resnici bila mej prvimi kristijani. Zato se spodobi tudi le ljudem, ki so mej sabo v bližnjem sorodstvu ali v pravem prijateljstvu in sicer le o posebnih prilikah, ko se čez dolgo časa spet snidejo, ali ko se imajo tudi za delj časa ločiti. Opravi pa naj se doma, ne na očitnih krajih, razen ke bi človeka serce prisililo. — Namestu poljuba le z lici se bližati, pa bi kazalo po naši misli že nekako hladno ljubezen. Tako pozdravljanje je na svojem mestu menda le, kjer je ko cerimonija predpisano, pri slovesni sveti maši.

Zgled prave kerščanske žene, ali kratko življenje bl. Pavle Gambare, vdove tretjega reda.

Bog je hotel v tej blaženi postaviti kerščanskim zakonskim posebno lep zgled, kako se jim je obnašati v težavah tega stanu. Pavla se je rodila od zlahtnih starišev v Brešiji na gorenjem Italjanskem. V svoji mladosti je kazala veliko nagnenje k mirnemu in samotnemu življenju. Njeno največe veselje je bila molitev in branje pobožnih bukev, in prav rada bi bila zamenjala svetno s samostanskim življenjem. Ker so jo pa stariši zaročili z mladim grofom Ludovikom Kosta, gospodom Bimaska, kateri jo je želel poročiti, si je štela v dolžnost vstreči njih želji, pre-

pričana, da je to volja božja. Po poroki je grof slovesno peljal na svoj grad svojo mlado ženo. Ludovik je bil jako posveten, in tudi Pavla bi se bila počasi pogreznila v posvetne sladnosti, ke je ne bi bil ohranil in vodil po pravi poti sloveči bl. Angelj iz Kivasa, keterega si je bila izvolila za dušnega voditelja. Ta slavni pridigar prvega reda jo je napravil, da je stopila v tretji red, v katerem je zmirom bolj spoznavala in tudi zaničevala minljive in goljufive posvetne veselice.

Vbogim je na vso moč pomagala in si celo jedi pritergavala, ketere je potem vbogim in bolnim delila. Ko je nekega dne videla siromaka po snegu bosega hoditi, mu je brez pomisleka dala svoje črevlje.

Njen mož, ki je mej tem vedno napredoval v nerednem in razberzdanem življenju, je kar divjal nad svoje žene pobožnostjo in ljubeznijo do vbosih. To jej je oponašal, jo zaničeval in zasramoval ter na naj nepristojniši način z njo ravnal pred posli. Hlapci in dekle so posnemali nečloveškega gospodarja, ter se s pobožnostjo in čednostmi vboge grofinje norčevali in jo vedno zbadali in zavjedali.

Vboga grofinja pa se ni maščevala drugači kakor po zgledu svetnikov, da je namreč povračevala dobro za slabo. Vsacemu zasramovanju in zaničevanju je naproti postavljala velikodušno poterpežljivost in krotkost angeljsko. Poniževanja in preganjanja je Bogu darovala za spreobrnjenje svojega moža, čiger neredno življenje je bilo za njo naj večji križ; molila je pa tudi mnogo na ta namen in opravljala velika spokorna dela. Naposled je Bog vslišal njene molitve.

Milost božja in stanovitne čednosti Pavline so grofa spremenile; spreobrnil se je odkritoserčno, odobril popolnoma vsa dobra dela svoje pobožne žene, ter ji celo dovolil nositi očitno spokorno obleko tretjega reda.

Po njegovi smerti je Pavla živela le Bogu; premišljevala je neprenehoma bitko terpljenje Kristusovo, stregla vbogim in bolnim, ko udom terpečega Zveličarja, ter se s terpljenjem in spokornimi deli njemu vedno bolj podobno delala.

Polna zasluženj je v Gospodu zaspala leta 1505. Njen grob je Bog poveličal z mnogimi čudeži; in zavoljo tega je bilo od sv. očeta papeža Gregorija XVI. poterjeno njeno češčenje. V našem redu se njen god obhaja dne 29. marcija.

P. H. R.

Francišškanski misijoni.

V Ameriki.

(Dalje.)

V Mehiki.

Mehiko je bila nekđaj lepa španska dežela; leta 1821 se je spuntala in odtergala; zdaj obstoji iz 27 dežel, ki se imenujejo zedinjene mehikanske dežele in so skupaj trikrat večje kakor naše cesarstvo; prebivavcev imajo do 10 milijonov, ki so evropejci, domači (indijani) in mešani; uredni jezik je španski. Sv. cerkev ima 3 nadškofije in 19 škofij. Francišškanski red ima 5 provincij in 7 apostoljskih kolegijev za misijone mej neverniki. Ko so vzeli Španci to veliko deželo prvotnim Mehikancem, so tam francišškani prvi oznanjevali sveto vero. Pater Janez de Sumarraga je bil prvi mehikanski nadškof in takrat se je prikazala Mati božja v Guadelupi. Leta 1531 so vže vstanovili redovno provincijo; pozneje so se tako pomnožili, da so vstanovili še 4 druge redovne provincije, in dasiravno so v teh 400 let veliko preterpeli*), so vendar ohranili vseh 5 redovnih provincij. Leta 1892 je imelo vseh 5 provincij 50 samostanov in 235 francišškanov. Apostoljski kolegiji (samostojni samostani za misijone mej neverniki) so:

1. Kolegij sv. Križa v Kerétaru (Queretaro), ki je bil vstanovljen leta 1650 blizu gore Sangremal. V samostanski cerkvi so postavili francišškani kamenit, sloveč in čudodelen križ. V kolegiju živi 5 mašnikov in 1 lajik.

2. Kolegij guadelupske Matere božje v mestu Sakatékas (čez 30 tisoč prebivavcev) je vstanovil častitljivi pater Anton Margil leta 1707. Ta samostan je imel veliko misijonskih postaj, dokler ga ni vlada vzela in bolnišnico v njem napravila. Francišškani so mogli kupiti samo majhin del samostana, ki se derži cerkve; imajo pa še vedno hišo v Kapuli (Capula v Tepotzotlanu), kjer imajo duhovne vaje za posvetne ljudi. V starem kolegiju je 17 francišškanov.

3. Kolegij sv. Ferdinanda v Mehiki (Mejico, 400 tisoč duš) vstanovljen leta 1734. Iz tega samostana so hodili francišškani

*) V neketerih krajih še zdaj ne smejo očitno nositi redovne obleke.

v Kalifornijo v misijone do leta 1850. Vlada je vzela ta samostan, frančiškanom je pustila samo cerkev in pa stanovanje generalnega komisarja za indijane. Zdaj živi tam še 5 mašnikov in brat lajik.

4. Kolegij sv. Frančiška v Pačuki (Pachuca) sezidan leta 1596; v apostoljski kolegij je bil povzdignjen leta 1799. Imel je več hospicev in misijonskih postaj. Od leta 1859 do 1890 niso smeli frančiškani v njem stanovati; leta 1891 je imel ta kolegij 11 mašnikov in 1 klerika.

5. Kolegij sv. Jožefa v Orisabi (Orizaba) je bil vstanovljen leta 1799. Leta 1860 je vlada frančiškane vklenjene odpeljala v Vera-Krus; od leta 1872 do današnjega dne pridigajo, spovedujejo in imajo misijone in duhovne vaje za posvetne ljudi; leta 1893 je bilo tam 7 mašnikov in 2 brata lajika.

6. Kolegiji Matere božje v Sapapanu (Zapapan) je bil vstanovljen leta 1816; tudi ta kolegij je vzela vlada frančiškanom, ostala jim je sama samostanska cerkev; zdaj je tam 50 redovnikov, ki pridigajo, spovedujejo, duhovne vaje imajo za posvetne in redovne osebe in misijonarijo mej neverniki.

7. Kolegij brezmadežnega spočetja v Čoluli (Cholula) je vstanovila redovna provincija sv. evangelja leta 1860. 21. grudnia 1881 je vlada sè silo zapodila frančiškane iz njega, meščani so ga pa kupili in zopet dali frančiškanom; leta 1891 je bilo v tem samostanu 8 mašnikov, 5 klerikov in 4 bratje lajiki.

V mestu sv. Ludovika v severni Kaliforniji je s cerkvenim dovoljenjem (S. C. de propaganda 10. jul. 1892.) novicijat za vse mehikanske kolegije.

Na otoku Kubi.

Na tem otoku imajo frančiškani 2 samostana, v Havani in Guanabakoi (Guanabacoa).

V severni Ameriki.

1. Zedinjene Deržave v severni Ameriki so skupaj skoraj tako velike kaker cela Evropa; zato je pa tudi podnebje zelo različno; na jugu je veliko bolj toplo kaker pri nas poleti, na severju pa po zimi veliko merzleje. Prebivavcev je zdaj nekaj čez 50 milijonov, mej njimi je okolu 10 milijonov katoličanov; nadškofij je 14, škofij 72, farnih cerkev je skoraj 6 tisoč, misi-

jonskih postaj s cerkvami je 3677, duhovnikov čez 10 tisoč, redovnikov čez 2 tisoč in 6 sto, mej njimi je čez 522 frančiškanov. Tudi v teh deželah so oznanjevali frančiškani sv. evangelij; posebno sloveč je iz 17. stoletja pater Hennepin iz Flandrije doma, ki je prehodil skoraj vso severno Ameriko. Zdaj ima frančiškanski red 2 provinciji in 1 kustodijo, 75 samostanov in hospicev.

2. K a n a d a (Canada) in druge angleške dežele v severni Ameriki so skoraj tako velike kaker naša Evropa, prebivavcev pa imajo samo 5 milijonov. Zima je dolga 6 do 7 mesecev; v srednji zimi je do 40° R. mraza, poletje je samo 2 meseca dolgo. Tudi v teh krajih so frančiškani že pred 3 sto leti oznanjevali sveto vero. Zdaj so samo v mestu Montriolu (Montreal, 140 tisoč prebivavcev) in pri Treh Rekah (Trois-Rivieres.)

Sedanji škofje iz frančiškanskega reda v Ameriki.

V Argentini: pater Venčeslav Ačaval (Achaval,) škof v Kuju (Cuijo.)

V Peruviji: pater Frančišek Solan Risko (Risco) škof v Čačapojasu (Chachapoyas;) pater Aljfonz de la Kroče (Croce) Sardinias, škof v Huanaku (Huanaco.)

V Edvadoru: pater Jožef Masia škof v Lohi (Loja.)

V Mehiki: pater José M. Portugal, škof v Sinaloi (Sinaloa), prebiva v Kuliakanu (Culiacan); pater Bonaventura Portiljo (Portillo) škof v Sakatékasu (Zacatecas.)

V Hondurasu: pater Janez Feliks Sapédas (Zapedas.)

Na Kubi: pater Frančišek Saens (Saenz) nadškof v San-tjagu (de Cuba.)

Na otoku Puerto Riko (Puerto Rico): pater Janez Anton Puig y Monserrat.

V Avstraliji.

Avstralija je nekoliko manjša od Evrope, ima pa samo nekaj čez dva milijona prebivavcev. Katoliška cerkev ima na tem delu sveta 6 nadškofij (zdaj je eden kardinalj), 27 škofov, 969 duhovnikov, 561 misijskih postaj in čez 2100 raznih redovnikov, mej njimi je tudi nekaj irskih frančiškanov. Ta del sveta je bil nepoznan do leta 1521, potem pa skoraj pozabljen; še le pred sto leti je začela angleška vlada voziti tja jetnike in tako se je začelo prvo naseljevanje v Avstraliji. Avstralija ima samo

dva letna časa, vroče in mokro poletje od oktobra do aprila (ker je pod soncem) in hladno pa suho zimo od aprila do oktobra. Na visokih gorah, ketere so pa vse bolj nizke kaker je Triglav, in planjavah zapade sneg in zmerzne voda. Vročina je sicer velika (do 56° C,) ker pa malo dežuje, v neketerih krajih nimajo dežja celo po 30 mesecev, je podnebje zdravo za odrasle, otroci pa zelo vmirajo. V Avstralijo so prišli frančiškani leta 1860 in so napravili več misijonskih postaj, ketere so pa opustili čez 14 let. Leta 1878 so sezidali misijonski samostan v — Waverley-Sydney in oskerbujejo več far; leta 1892 je bilo v tem samostanu 6 irskih frančiškanov. Pozneje so napravili še samostan v Woolahra-Sydney.

* * *

Apostoljski misijonariji iz hervaško-kranjske frančiškanske provincije.*)

Pater Aljfonz Novak, vmerl v Ljubljani 1750, star 53 let.

P. Benvenut Brajnik, vmerl na sv. Gori pri Gorici 1768, star 73 let.

P. Hilarij Martinelli, goričan, je bil 19 let goreč misijonar v Carigradu, vmerl 1768 v 46. letu.

P. Severijan Sprugg, vmerl v Egiptu (Achminu) leta 1769, star 40 let.

P. Sigefrid Kapus, vmerl v Nazaratu na Štajerskom 1769, star 38 let.

P. Apolinar Hočevan, kranjec, vmerl v Egiptu (Ghirghe) 1770, star 45 let.

P. Vilibald Lozej, vice-prefekt v Albaniji, vmerl tam 1773, star 36 let.

P. Peter Kramar je bil 22 let v misijonih, vmerl v Ljubljani 1701, star 66 let.

P. Tiburcij Paganetto, prefekt, vmerl v Pedani 1784, star 56 let.

P. Epimah Mlakar je bil 30 let priden misijonar v Carigradu, vmerl 1785.

P. Jernej Starec, goričan, zelo pobožen misijonar v Egiptu, vmerl v Gorici 1790.

*) Iz zapisnika mertvih frančiškanov hervaško kranjske provincije.

P. Krištof Černe, vmerl v Sani (Etijopiji, prov. Gemen) 47 let star, 1793.

P. Ivo Levec, vmerl v Nazaretu na Štajerskem, star 63 let, 1853.

Fr. Gvido Pelizon, goričan, tretjerednik, vmerl v Mavmeter (Afriki) 42 let star, 1862.

P. Oton Skola, novomeščan, misijonar v severni Ameriki, vmerl na Tersatu 1879, 73 let.

P. Leon Osredkar, kranjec, v severni Ameriki, tam vmerl star 73 let 1882.

P. Maks Senica, štajerec, v kapucinskih misijonih v Čilah, vmerl v Brežicah na Štajerskem, star 65 let, 1896.

P. A. F.

Skrivnostno brenkanje duše popolnoma vdane v voljo božjo.

Jaz ne vem, ali se bom pogubila ali zveličala; ali živim dobro ali slabo; ali napredujem v dobrem ali pa hodim nazaj. Jaz ne vem, kaj reči, ne vem, kaj misliti.

V zmešnjavi svojih misli, v molčanju svojega jezika, neprenehoma govorim Bogu: „Moj Bog, jaz ne želim drugega ko tebe, jaz se ti popolnoma vdam!“

Prijatelji me izdajajo, sovražniki me preganjajo, pobrali so mi premoženje, počernili me z obrekovanjem, boleznimi, nadloge in vboštvo me tare. Iščem prijatelja, da bi me tolažil, ali ga ne najdem. V pobožnih vajah ne občutim nikakega veselja; v britkostih nimam nobene tolažbe, ne v skušnjayah moči. Razsvetljenje mi manjka v dvomih; v slabostih se ne vem na kaj opirati; v težavah mi manjka poguma.

Ne vem, kaj bo iz mene; ne vem si pomagati. Kar mi je storiti v mojih britkostih, je: ne zaupati nase in vsklikniti: „Moj Bog, jaz ne želim drugega ko tebe, jaz se ti popolnoma vdam!“

Sem li v stanju milosti ali greha? Sem vredna sovraštva ali ljubezni? Bom šla v nebesa ali v pekel? Se bom zveličala ali pogubila?

Vse to mi ni znano, in vender se moje serce ne vznemirja!

Moje zaupanje je v Bogu. Jaz sladko počivam v neskončnem zasluženju Njegovega božjega Sinu in nič ne štejem svojih zaslug

V njegovih rokah sem vsa. Njemu pustim skerb mojega zveličanja, moje večnosti. Polna zaupanja kličem k njemu: „Moj Bog, jaz ne želim drugega ko tebe, moj Bog, jaz se ti popolnoma vdam.“

Naj živim ali vmerjem; naj vmerjem kmalu ali naj živim še dolgo; naj bom zdrava ali bolna; bogata ali vboga; vesela ali žalostna; cenjena ali zaničevana; v miru ali v vojski; vse to me nič ne briga.

Kar tebi dopade, o moj Bog, to tudi meni; tvoja volja, je moja serčna radost.

Moja tema se razvedri, moj strah izgine, moje strasti se pomirijo, keder k tebi serčno kličem: „Moj Bog, jaz ne želim, drugega ko tebe, o moj Bog, jaz se tebi popolnoma vdam!“

Smert mi preti, bolečine in bolezni me razjedajo, v strašni temi prebivam, skušnjave in preganjanje nigdar ne nehajo, stojim vže pred vratmi pekla, zdi se mi, da sem zgubljena, ter da me je Bog zapustil.

Vender me vse to ne vznemiri. Ljubezen je močnejša od smerti, dene si posteljo v temo, kjer spi z Jezusom v največih nevihtah. Ljubezen najde nebesa v peklu, samo, da najde svojega ljubljenca. Hoče vse in noče nič.

Nema nič in ima vse. Bog je njen zaklad, njena sreča. Bog je vse in svet nič. Jaz sem taka, in z veseljem kličem: „O moj Bog, jaz nočem drugega ko tebe, tebi se popolnoma vdam!“

„Dekla sem Gospodova, naj se mi zgodi po tvoji besedi.“

P. H. R.

Raztresenost v molitvi.

Srečni svetniki, kateri so tako zbrani v duhu svoje molitve opravljali! Kako je vender pri nas vse drugači! Tudi ako začnemo pobožno in zbrano moliti, nas kmalu napadejo tuje, restresene misli, tako da smo pred Bogom podobni otrokom, kateri pred očetom začnejo pametno govoriti, ali kmalu zajdejo v neumnosti, ter se tako izdajo, da niso pri pravi pameti.

Res velika in za nas jako sramotna je ta naša slabost. Tolaži nas le nauk svetnikov in bogoslovnih učencov, po katerem raztresenost v molitvi nikaker ni grešna, ako precej, ko se

zavimo, k Bogu zopet oberremo svoje pobožne misli in serce. Dobri Bog ima sočutje z našo slabostjo: „Kaker se oče vsmiljuje svojih otrok, tako se vsmiljuje Gospod tistih, kateri se ga boje; saj on ve, kake stvari da smo.“ Ps. 102, 13.

Raztresenost v molitvi je pa tudi lahko grešna, ako smo je namreč sami kriivi, to je, ako se mej molitvijo okolu oziramo, in tako rekoč sami iščemo tuje misli, kaker tudi grešimo, ako jih ne odbijamo, akoravno se jih zavedamo. V takih primerih so naše molitve ne samo nekoristne, temuč, kaker je rečeno, več ali menj grešne, ker ž njimi Bogu nečast delamo. In res, kako naj Bog pazi na naše molitve, ako mi sami ne pazimo na to, kar molimo? O kristijanah, ki tako molijo, more Bog reči: „Častijo me z ustnicami, ali njih serce je daleč od mene“. Mat. 15, 8.

Sv. Bernard je videl enkrat v cerkvi angelja pri vsacem molivcu. Ti so molili, angelji pa pisali. Neketeri so pisali s zlatom, drugi s srebrom, zopet drugi s črnilom, neketeri pa niso nič pisali.

Dragi brat, s kako tekočino piše angelj varih tvoje molitve?

Naposled pride vprašanje od kod pa prihajajo te raztresene misli, in kako jih moramo storiti neškodljive.

Mnoge raztresene misli prihajajo iz naše natorne slabosti ali bolezni — te prenašajmo poterpežljivo, in naj nas še tolikokrat nadlegujejo, prizadevajmo si jih s kakim pobožnim zdihljivim odstraniti.

Mnogo raztresenih misli pride pa od hudobnega duha. Zato nas uči sv. Cerkev pred molitvijo Boga na pomoč klicati: „O Bog, pazi na mojo pomoč, o Gospod, hiti mi pomagat.“ Ps. 69, 2. S temi ali enakimi besedami se priporočajmo Bogu pred molitvijo, da nas obvaruje zalezovanja hudobnega duha.

Sicer pa ima večí del raztresenja misli svoj vzrok v naših neberzdanih čutilih, v našem sercu polnem radovednosti in praznih želj. Tu ne pomaga nič drugzega razen notranje in zunanje kerščansko zatajevanje.

Gdor noče posledkov, ta naj odpravi njih vzroke. Kako je mogoče moliti zbrano, ako se ima glavo vedno polno posvetnih misli in serce tako strašno navezano na zemljo? Torej zatajevanje!

P. H. R.

Petrova barčica.

„Petrova barčica se ne boji ne vetrov, ne neviht: njeni popotniki so svetniki, njen jambor je sv. križ, nje vesla so evan-gelijske resnice, nje veslarji angelji, kermar Bog sam“. Sv. Janez Zlatousti.

P. H. R.

O posvetnem veselju.

Kako ničemerno in goljufivo je posvetno veselje, v katero je zakopano toliko ljudi posebno mladeniške dobe! Koliko mladeni-ničev in deklet, katerih dobri stariši ne vodijo, se vdaja z dušo in telesom pohotnostim in grešnim veselicam. Kaj pa sledi? Po kratki dušni pijanosti, zmešani z nevošljivostjo in grenkostjo, pride nesrečno življenje, zasramovanje, večkrat vboštvo in po-treba.

Posvetno veselje je ostrupljen med, katerega slastno po-zirajo, ali potem grozne želodčne bolečine terpe.

Posvetno veselje ne samo ne prinese človeku časne sreče, temuč mu dušo napolni s toliko grehi!

Koliko grehov zoper četrto zapoved ni krivo posvetno ve-selje? Koliko pohujšanja, zapeljevanja in škode na zdravju ni krivo tako grešno veselje? Torej zoper peto zapoved. Šesto za-poved božjo pa grešno, posvetno razveseljevanje kar pokopa-va i. t. d.

O bodi prepričan, da najbolje veseljena na tem svetu vživa le tisti, kateri Bogu zvesto služi, ohrani čisto vest, in slabo nagnenje prema-guje.

Gdor to stori, vživa pravo veselje, h kateremu nas spodbu-ja apostelj ko pravi: „Veselite se z mirom v Gospo-du; zopet in zopet vam pravim: veselite se! Filip. 4, 4.

Takrat v resnici vživa človek v nedolžnem veselju srečo, ki nigdar ne mine, katera se bo celo na onem svetu pomnožila in spremenila v večno, neomejeno nebeško veselje!

P. H. R.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo pokojni udje 3. reda skupščine mariborske: Jožef Geršovnik iz Maribora, Marija Voglič iz Pliberka na Koroškem. Marija Toričnik od Sv. Martina pri Slov. Gradcu, Antonija Planinšec od Sv. Ilja pri Slov. Gradcu, Urša Golob iz Starega terga, Marija Veršič iz Maribora, Marija Tiefengraber iz Planine, Jera Verk iz Vidma, Marija Kokolj iz Hoč, Frančiška Kunce iz Maribora.

Dalje se priporočajo v molitev: neka žena iz Noveštitte za zdravje in voljno potterpljenje v mnogih britkostih; neka tretjerednica v premnogih dušnih in telesnih potrebah. priporoča tudi svojega brata in vso hišo za odvernjenje nevere in milost kerščanskega življenja; neka oseba priporoča svojega brata, da bi se odvadil kletve in pijančevanja, in tudi njegove otroke, da bi bili pridni in dobri; vsi udje tretjega reda na Vranskem za dobrega dušnega voditelja; J. B. v Ljubljani svoje ljube stariše za dolgo in srečno življenje, svoja dva brata, starišega, da bi vstopil v duhovniški stan, mlajšega, da bi rastel v milosti božji in veselju do božjih reči, svoji dve sestri, da bi Bogu dopadljivo živeli, priporoča tudi vse žive in mertve tretjerednike; M. E. K. na Grahovem za neko milost; neka tretjerednica svoje brate in sestre; neka bolna oseba za zdravje; neka tretjerednica svojega brata za spreobrnjenje; neka mati svojega sinu za stanovitnost v dobrem; H. Č. za milost sv. spreobrnjenja in za blagoslov božji v svojem težavnem delovanju; Belšak Franc, Spuhli, pri Cerklavi st. 13, (Ptuj) — in njegov brat Alojzij za potrebno milost*); neki redovnik, ki popotuje v Jeruzalem; več tretjerednic pervačke fare v razne dobre namene; neketere osebe v Bolcu, ki so bile že zadnjič priporočene; dva zakonska tretjerednica za srečo v zakonu; neki tretjerednik iz Roč za stanovitnost v dobrem; neka tr. za zdravje in za nekaj izgubljenega.

Zahvala za vslišano molitev.

Maribor, 30. VIII 99. Pobožna služabna deklica v Mariboru se je priporočevala pridno in zaupno Mariji devici, sv. Jožefu in vernim dušam v vicah z namenom, da bi našla službo, v

*) Naznanja tudi, da morejo pri njemu še trije novi naročniki dobiti vse do zdaj izešle zvezke pričujočega tečaja „Cvetja“. — Mi pa naznanjamo pri tej priliki, da ne moremo več sprejemati novih naročnikov na ta tečaj, ker so nam nekateri zvezki čisto pošli. Prejemnike dosedanjih zvezkov, ki niso še poslali naročnine, pa prosimo, da bi storili prej ko mogoče. Na dolgu je še čez 200 gl.

keteri bi jej bilo mogoče iti vsak dan v cerkev k sv. maši ter je ob enem obljubila, razglasiti v „Cvetju,“ ako bo vslišana.

Bog je dobro deklico milostno vslišal in zdaj spolni s hvaležnim srcem po meni svojo storjeno obljubo.

Jožef Majcen

kn. šk. dvorni kaplan

No v o m e s t o. 17. IX. 99. Zgubila sem neko reč, po kateri mi je bilo jako žal; začela sem opravljati devetdnevničo na čast Materi božji, svetemu Antonu in svetemu Frančišku in sem obljubila, da bom v „Cvetju“ naznanila, ako bom uslišana, in tretji dan devetdnevniče sem zgubljeno reč dobila nazaj na čudovit način. Zato izrekam tisočero zahvalo Bogu, Materi božji Mariji, svetemu Antonu Padovanskemu in svetemu Frančišku.

K. K.

Z a d l a z — Č a d r g pri Tolminu, 9. IX. 99. Moj sin je bolehal nad 2 leti na nogi v stopalu. Zdravniki so mi svetovali, naj se mu noga odreže, ker bo moral sicer umreti; druge pomoči ni. V tej silni stiski in grozni žalosti sem se obračala z družino k Bogu, k Materi Božjej, opravljala njej v čast devetdnevniče k sv. Antonu Pad. in glej! moja prošnja ni bila zastonj. 23 letni mladenič je toliko ozdravel, da ga ni ravno treba varovati, da marveč tu in tam pri delu kaj pomaga. Spolnjeva je svojo obljubo kličem: „Bogu in Materi Božji bodi večna čast in hvala!“

† Ana Rutar,
mati.

Dalje naznanjajo svojo zahvalo: Neka tretjerednica studenske skupščine za ozdravljenje iz hude bolezni in več prejetih milosti; br. A. R. v Kamniku za ozdravljenje po priprošnji bl. device Marije in sv. Antona Pad.; tr. Marija J. iz Š. za ozdravljenje g. župnika in svoje matere; M. G. v Gr. za pomoč v raznih potrebah (dar se je obernel po namenu); neki tretjeredniki iz Sr. za pomoč ko ni bilo nobenega upanja več. A. A. iz Ljubljane za veliko milost, ki jo je dosegla na priprošnji sv. Jošta, sv. Antona Pad. in na čast Mariji Pomočnici; neka žena tretjerednica za vslišanje; neka oseba, da je njena velika nepremišljenost skrita ostala; neka druga za pomoč v veliki britkosti in težavi; Marija (Klara) J. tretjerednica fare sv. Križa na Murskem polju, da je po priprošnji sv. Antona Pad. še o pravem času dobila polovično karto za božji pot v Marija - Celj.

Odgovor na vprašanje.

M. E. K. na Gr. — Molitve, ki so predpisane za odpustek kakega posebnega dne, se morajo opraviti prav tisti dan od polnoči do polnoči, razen ke bi bilo naravnost povedano, da velja vže od večernice prejšnjega dne do drugega sončnega zahoda.

Spieler, „igravec“ der Spielsüchtige; „plezálec“ der Kletterer, „plézavec“ der Specht; „stradálec“ der Hungernde, „stráavec“ der Hungerleider, der arme Schlucker; „hvalilec“ der Lober, „hvalivec“ der Lobhudler; „skakálec“ der Springer, „skákavec“ die Heuschrecke“ itd.

Čudno, da gosp. profesor ni opazil, kako se je tu vsedel na vejo, ki jo je nekoliko strani spred sam prav nevarno izpodsekal. Na str. 9 piše namreč: „Razlika v izvajanju besed „tvorivec“ in „st(v)orilec“ od različnih debel je kar naravnost izmišljotina. Saj „morilec“ ali po novem (prosim: po starem!) „morigivec“ pomenja onega, „ki mori“, „ki je moril“ in „ki je umoril“. Jezik, živi jezik, ne pozna onih tančin, katere so iztuhtali filologi, ki slišijo, kako trava raste“.

Da, gospod! jezik, živi narodni jezik slovenski ne pozna razločka mej igrálec in igravec, plezálec in plézavec itd., ker oblik na -lec v teh primerih ne pozna. Živa narodna slovenščina pozna le: igra'vca, in to je, kedor ravno igra, pa tudi kedor sploh rad igra: Spieler; le: plé'zavca, in to je, kedor pleza, ali zdaj ali keder si bodi, Kletterer (Specht je žolna); le: strada'vca, in to je, kedor strada, bodi si Hungernder ali Hungerleider. Kaker se pravi igrá o dejanju, ki se ravno verši, in tudi o lastnosti, da kedor rad igra, prav tako se govori igra'vce v obeh primerih.

In to velja o vseh takih besedah kaker pri nas tako brez dvojbe tudi v ostalih slavenskih in drugih jezikih.

Prof. Perušek pa hoče z občudovanja vredno prepričanostjo celo v naglaševanju svojih dvojnih oblik imeti nekaj razloček, ki bi ga pa po mojem mnenju, ke bi obe obliki egzistirali, v resnici nikaker ne bilo. Navadna oblika na -vce se namreč ravna glede naglása z malo izjemami po ženskem deležju na -l: igra'la: igra'vce, plé'zala: plé'zavec, hvali'la: hvali'vce, skaka'la: skaka'vce, žvi'žgala: žvi'žgavec, dréma'la: dréma'vce, tē'kala: tē'kavec, sasa'la: sasa'vce. Iz deležja na -l izpeljane oblike pa bi se menda pač še z večjo pravico ravnale po naglasu tega deležja. Vsaj v štokavščini, kjer se zdaj v resnici govore, se po Miklošiču res ravnajo po njem, izjemši edino besedo „stradálac“. Kako da se torej pri nas ne bi? Prof. Perušek navaja: „plezálec“, „žvižgálec“, „tekálec“, „pretakálec“. Po njegovem pravilu bi se imelo tako povdarjati tudi: „delálec“, „kimálec“, „pridigálec“. Poslednje piše brez naglasnega znamenja. Resnično v rabi je seveda le „pridigar“. Z njegovim naglasom pa so vse tu navedene besede in kolikér bi si jih kedor izmislil podobnih, v naši slovenščini prav tako nemogoče, kaker je nemogoče „plezála“ in „plezám“ namestu „plé'zala“ in „plé'zam“.

Tudi razloček v kakovosti naglása, ki ga hoče prof. Perušek menda zaznamenjati z različnima znamenjema na „igrálec“, „sesálec“ in „igravec“, „sesávec“, se ne da opravičiti. Ako se ne motim, je mislil v drugem primeru na zategnjeni naglas, kaker ga ima pridevnik „igrav“ v nedoločni obliki vseh padežey

lazen moškega imenovalnika: „igra'v-a“ „igra'v-o“ itd. Ali samostavniki se ravnaajo v naglasu po določeni obliki in ta je: „igra'vi“, „igra'v-a“ itd. Torej: „igra'v-ec“ (ne: „igra'v-ec“), „sisa'y-ec“ (ne: „sisa'v-ec“); prim.: star, stara, stari: starec; siv, siva, sivi: sivec; pogor'el, pogor'ela, pogor'eli: pogor'elac.

Ali na kaj pa opira prof. Pernšek svojo žal da ne prave teorije o različnem naglaševanju zahtevane dvojne oblike? Tu moram pač navesti ves dotični odstavek: popraviti mi bodi dovoljeno v njem le kako očitno tiskovno pomoto in ciriliški „jen“ nadamestiti z ű. Prof. Pernšek torej piše na str. 24:

„O resničnosti te teorije sem takó prepričan, da ne omaje moje trditve niti Miklosičeva auctoriteta niti faktum, da imajo nekateri samostavniki naglas, ki so izvečeni iz priderniške podstave, v Pletešnikovem slovarju naglas različni od onega, ki sem ga gori navel kot pravilo. Preje namreč je verjetno, da so ali sestavljalci slovarja naglase krivo beležili, ali pa da so oni naglasi, ki se ne pokorijo temu pravilu, postali po kaki krivi analogiji, kot da bi bila ta ilika v besedah „lajavec“ in „vladalec“, od nedoločnikov „lajati“ in „vladati“, nastala brez povoda; saj tu niti kake analogije ne moremo pomoč poklicati. V tem prepričanju me potrjuje tudi čimbenica, da v hrvasčini pri istih tvorbah na „av“ naglas ostaje na onem zlogu, na katerem ga ima nedoločnik.“

Na to moramo reči najprej, da hervasčina nikakor ne potrjuje teorije g. profesorja. Res, da tam pri tvorbah na „-av“ naglas na istem zlogu ostaja, na katerem ga ima nedoločnik: la'jati, la'ja v, la'ja v a c. Ali tako ostaja tudi v deležu na H, vsaj pri neprevotnih glagolih, kakršen je „vladati“: v'la'dati, v'la'da o, v'la'da la c. Poslednje je štokavski naglas, ki je nastal iz starega čakavskega: v'la'dati, v'la'da l, v'la'da' la c, ali po čakavsko prav za prav v'la'da' va c. Mej „la'ja v-ec“ in „vladalec“ je torej tudi v hervasčini razlika v naglasu; ni pa take razlike mej oblikama „v'la'da' va c“ in „v'la'da' la c“. In zdaj, kedor pozna razmere mej hervaskim in našim naglaševanjem, ta ve tudi, da mora biti hrv. „la'ja v a c“ spod naš „la'ja v e c“, čakavsko „v'la'da' la c“ pa: „v'la'da' va c“. Brie z „povoda“ torej seveda ni nastala razlika naglasa v besedah „la'ja v e c“ in „v'la'da' va c“, ali povod ni v različni končnici, temuč v različnem naglasu verbalnega debla. In ta razlika v naglaševanju besed, izpeljanih iz debel la'ja- in v'la'da- je nekaj, kar je tema debeloma pravi tako prevotno lastno kakor posamezni glasovi, iz katerih je to in ono, prim.: tudi rusko „lajati“ in „vladati“.

Bako vidimo, da mora, kedor hoče, z našimi slovenskimi naglasi znanstveno operirati, vedno primerjati z njimi čakavske in štokavske, pa niti ruskih in tudi bolgarskih nesme prezirati; celo v polabski, kolikor so nam znani iz Schleicherjeve dotične knjige, morejo pojasniti to ali ono „Samoslovenec“ tu gofovo znajo. (Daje prih.)

Listnica.

G. Fr. M. v L. Hvala za opozorjenje; porabim o priliki. Da gospodje profesorji bice vsi, ki bi jih, pa pravzelo, da bi bilo Sicer pa upam, da so imeli kalo ko eno in di ketere je zadeval. Pozdravljeni!